

KUUROMYKKÄIN LEHTI

SUOMEN KUUROMYKKÄINLIITON ÄÄNENKANNATTAJA

N:o 7—8
Heinä- ja elokuu

TOIMITTAJAT:
JOHN SUNDBERG HUUGO NYBERG
Vastaava. Toim. sihteeri.
Johanneksentie 4,
puh. 81 54.

30:s vuosik. 1925

— Tilauksia vastaanotetaan kaikissa postitoimistoissa. — Hinta 10 mk. koko vuodelta. —

Elias Lönnrot.

III.

Elias Lönnrot professorina.

Vuonna 1850 perustettiin Suomen Yliopistoon suomenkielen professorin virka. Suomenkielen professorin tehtävänä oli opettaa ylioppilaille suomenkieltä sekä valmistaa kouluihin suomenkielen opettajia. Myöskin piti professorin valvoa suomenkielen kehitystä ja viljelyä.

Kuka valittaisi nyt ensimmäiseksi tähän virkaan? Kaikki tiesivät, että suomenkielen paras tuntija oli — Elias Lönnrot. Hän olisi sopivin virkaan, niin arveltiin. Lönnrotin ystävät pyysivät, että hän hakisi sitä, lopettaisi lääkärintoimen Kajaanissa ja muuttaisi Helsinkiin yliopiston opettajaksi eli professoriksi.

Mutta nöyrä Lönnrot itse oli toista mieltä. Hän sanoi, ettei hän ole tarpeeksi oppinut eikä sopiva niin korkeaan virkaan. Hän kehotti erästä nuorta tiedemiestä, *Mathias Aleksanteri Castrénia* hakemaan tätä tointa. Hän haki sitä ja pääsikin suomenkielen ensimmäiseksi professoriksi yliopistoon. Lönnrot oli iloinen siitä. Hän jäi Kajaaniin rauhassa työskentelemään rakkaan suomenkielensä hyväksi. Hän oli nim. ruvennut kirjoittamaan suurta suomenkielen sanakirjaa ja muitakin töitä oli hänellä kesken. Niihin tarvitsi hän paljon aikaa. Mutta professori M. A. Castrén kuoli nuorena jo v. 1852. Suomenkielen professorin toimi joutui siis uudestaan haettavaksi. Kaikki kansalaiset pyysivät Lönnrotia nyt hakemaan virkaa. Hän kieltäytyi. Sanoi, että siihen on toisia, etevämpiä tiedemiehiä. Silloin ylioppilaat lähettivät yhteisen kirjeen Lönnrotille ja pyysivät yksimielisesti häntä hakemaan professorin virkaa. Samanlaisia pyyntökirjeitä tuli hänelle tuttavilta ja ystäviltä ympäri maata. Eräskin ystävä kirjoitti näin: „jätä sinä vaan lääkärinvirkasi; sellaisia lääkäreitä kuin sinä olet, saa tusinoittain, mutta ei ole toista sellaista suomenkielen tuntijaa, kuin sinä.“

Silloin Lönnrot taipui. Hän haki professorin virkaa ja sai sen. Hän muutti Helsinkiin yliopiston professoriksi alussa vuotta 1854. Kajaanissa oli hänen isänsä jo kuollut. Vanha äitinsä muutti

takaisin Sammattiin. Kajaanilaiset surivat kovin Lönnrotin muuttaessa sieltä pois. He lahjoittivat hänelle muistoksi kauniit turkit. Ikävällä mielellä läksi Lönnrot itsekin tuosta pienestä, rauhallisesta kaupungista, jossa hän oli asunut ikänsä parhaan ajan, 21 vuotta, ja jossa hän oli suorittanut elämänsä tärkeimmät suuryöt.

52 vuoden vanhana muutti Elias Lönnrot perheineen Kajaanista Helsinkiin. Ylioppilaat ottivat vastaan tämän uuden opettajansa riemulla. He pitivät hänelle tervetuliaisjuhlan. Kun Lönnrot astui kirkkaasti valaistun juhlasalin ovesta sisään näki hän suuren ylioppilasjoukon, joka tervehti häntä voimakkailla „eläköön“-huudoilla. Lönnrot hämmästyti ja tahtoi ujosti mennä piiloon sivuhuoneeseen. Silloin ottivat ylioppilaat hänet kiinni, nostivat hänet olkapäilleen ja kantoivat häntä laulaen ja riemuiten juhlasalin ympäri. Silloin näki Lönnrot, että ylioppilaat rakastivat häntä ja kiittivät häntä kaikesta siitä, mitä hän oli tehnyt isänmaan hyväksi.

Eräänä päivänä juhlan jälkeen tulivat ylioppilaat taas laululla tervehtimään häntä hänen asunnolle. Lönnrot aikoi juuri silloin lähteä hiihtämään. Ensin kuunteli hän ylioppilaitten laulua ja kiitti laulajia. Sitten hypäsi hän sukkelaan suksille ja sanoi: „Katsokaa nyt kuinka hiihdetään!“ Sanoi ja laski aikakyytiä (=nopeasti) alas katua pitkin.

Professorina ollessaan opetti Lönnrot ylioppilaille suomenkieltä. Hän piti luentoja (= esitelmää) kuulijoilleen suomenkielen tutkimuksen alalta. Hän kirjoitti myös ahkerasti uusia kirjoja ja loi sillä tavoin Suomelle uuden, yleisen kirjakielen. Muutoinkin vaikutti hän paljon suomenkielen kehittämiseksi ja oikeaan asemaan pääsemiseksi tässä maassa.

Hän julkaisi professorina ollessaan m.m. „*Suomen kasviston*“ v. 1860, suomensi „*Lakikirjan*“ osia, kirjoitti pari *raittiuskertomusta* y.m. Matkustipa hän vielä v. 1857 kerran Kajaanin seuduillekin. Siellä oli siihen aikaan suuret halla- ja nälkävuodet. Hallitus lähetti Lönnrotin sinne neuvomaan ihmisille jäkäläleivän leipomista. Hän

matkusteli läpi pitäjien ja kylien neuvoen emäntiä leipomaan jakäläleipää. Sillä aikaa kun leivät paistuivat uunissa istui professori itse uunin edessä ja kirjoitteli kirjojaan. Usein kutsuttiin Lönnrot ottamaan osaa tärkeisiin yhteiskunnallisiin luottamustoimiin.

Lönnrotin kotielämä Helsingissä oli hiljaista ja yksinkertaista kuten Kajaanissakin. Itse hän hyvin harvoin läksi pois työnsä äärestä juhliin tahi kokouksiin. Eikä hänen kodissaan pidetty hienoja kemuja ja pitoja. Ystäviä ja tuttavien otettiin sinne ilolla vastaan. Heille tarjottiin, mitä talossa oli. Joh. Vilh. Snellman oli Lönnrotin hyvä ystävä. Usein istuivat he pitkät illat yksissä ja keskustelivat tärkeistä asioista. Lönnrotin perhe ei käynyt koskaan teatterissa eikä muissakaan huvituksissa. Rouva kutoi kankaita kotona ja liikkuu talousaskareissa. Palvelijat kehärsivät keittiössä ja tekivät tehtäviään. Sanotaan, että Lönnrot itse usein pesi ja parsi sukkansa, ettei palvelijoilla olisi liian paljon työtä. Läpi elämänsä rakasti hän urheilua. Vielä 60 vuoden vanhana kiipesi hän keveästi tankoa myöten yliopiston voimistelusalin kattoon.

Kesäksi muutti Lönnrotin perhe Sammattiin. Muutamia kesiä asuivat he pienessä Paikkarin torpassa, myöhemmin eräässä talossa. Maalla ollessaan oli Lönnrot aivan kuin maamiehet. Ei voitu tuntea häntä professoriksi. Kaksi ylioppilasta olivat kerran matkalla Sammattissa. Järven rannalla näkivät he Lönnrotin onkivan kaloja veneessä. Ylioppilaat eivät tunteneet häntä, vaan luulivat häntä vanhaksi kalaukoksi. He pyysivät ukkoa viemään heidät veneellä järven yli erääseen taloon. Lönnrot otti ylioppilaat veneeseensä ja souti itse heidät järven yli. Taloon päästyään ilmoitti Lönnrot ylioppilaille kuka hän oli. Silloin he hämmästyivät ja häpesivät kovin. Professorina ollessaankin leikkasi Lönnrot housuja tuttavilleen Sammattissa sekä teki itse kanteleita, joita lahjotteli heille.

V. 1862 erosi Lönnrot professorin virastaan. Suomen yliopisto piti silloin erojuhlan. Siinä piti Lönnrot puheen, jossa m. m. nöyrästi sanoi, ettei hän töillään ole kiitosta ansainnut. Omaksi huvikseen vaan sanoi ruvenneensa runoja keräämään. „Olipa kun olisi joku näkymätön haltija mieleni niiden (=runojen) suloisuuteen ja kauneuteen niin kiinnittänyt, etten oikein voinut ilman niitä elää, ja sillepä (Jumalalle), joka niin veti ja johdatti, melkeinpä pakotti minua työhön, tahtoisin kaiken ansion siitä antaa; itse en ollut muuta kuin käskyläinen toisen työssä.“ Niin puhui Elias Lönnrot.

IV

Elias Lönnrotin vanhuusvuodet.

Eröttuaan professorin virasta muutti Lönnrot pois Helsingistä rauhalliseen Sammattiin. Siellä hän asui *Nikun* talossa, jonka oli ostanut itsel-

leen. Siellä tahtoi hän rauhassa tehdä kirjallisia töitään, sillä hänellä oli vielä kesken moni yritys. *Uuden suomenkielisen virsikirjan* tekeminen oli hänen rakkain työnsä vanhuuden päivinä. Vanha virsikirja oli nimittäin jo niin vanhentunut, ettei sitä tahdottu käyttää. Valittiin toimikunta valmistamaan uutta virsikirjaa. Tähän toimikuntaan kutsuttiin m. m. Elias Lönnrot. Hän ryhtyi tähän työhön rakkauksella ja innolla. Hän korjaili ja suomensi uudestaan vanhoja, hyviä virsiä. Hän hankki uusiakin sekä runoilii itse hartaita virsiä. Tähän työhön kului monta vuotta. Virsikirjatyö oli erittäin rakas Lönnrotille sentähden, että hän siinä voi yhä enemmän syventyä Jumalan tuntemiseen.

Toisenkin suurtyön sai Lönnrot valmiiksi Sammattissa v. 1880. Se oli suuri *suomalais-ruotsalainen sanakirja*, jota hän kirjoitti 17 vuotta. Siinä kirjassa on 2,203 sivua ja 160,000 sanaa. Vielä julkaisi hän v. 1880 „*Suomen kansan muinaiset loitsurunot*“, paksu kirja sekini.

Sammattissa ei ollut niinä aikoina omaa pappia, vaikka oli oma, pieni kirkko. Naapuripitäjän, Karjalohjan, pappi kävi siellä saarnaamassa kerran kuukaudessa. Lönnrotin mielestä oli ikävää, kun kansa ei saanut joka sunnuntaina omassa kirkossaan kuulla Jumalan sanaa. Sentähden hän pyysi Porvoon piispalta luvan saada lukea saarnan kirkossa ihmisille. Näin piti Lönnrot jumalanpalveluksen rakkaille sammattilaisilleen niinä pyhäpäivinä, jolloin ei siellä ollut pappia. Myöhemmin sai Sammatti oman papin Lönnrotin toimesta. Hän antoi hyviä neuvoja Sammatin asukkaille, sovitti riitoja, perusti lainakirjaston ja luku-tuvan, neuvoi nälkävuosina (v. 1867—68) emännille jakäläleivän leipomista, paransi sairaita, lähetti köyhiä Sammatin tyttöjä kouluhin. Hän oli kuin lempeä isä koko syntymäseurakunnalleen. Erittäinkin rakasti hän lapsia. Hän jakeli kävellessään kylän pienokaisille makeisia (=karamellia) taskuistaan. Kesällä osti hän lapsilta paljon marjoja.

Mutta työntekon oli sittenkin hänen suurin ilonsa. Hän oli aina ahkerassa työssä kirjoitus-pöytänsä vieressä. Kirjoittipa hän sängyssä maatessaankin kun sattui olemaan sairaana. Joskus nousi hän pois kirjojensa äärestä ja meni ulos raittiiseen ilmaan. Hän käveli usein monet tunnit metsän hiljaisessa helmassa, poimi kukkia mättäiltä ja nurmikoilta, kuunteli lintujen laulua ja ajatteli omia ajatuksiaan. Hän rakasti hiihtämistä, uintia ja saunakylpyä vanhuuteensa asti. Sentähden olikin hänelle hyvä terveys loppuu asti. Kerran sattui hänelle paha tapaturma (=onnettomuus). V. 1870 matkusti hän hevosella Loimaalle ystävänsä, rovasti *A. Vareliuksen* luo. Reestä noustessaan erään majatalon pihassa kaatui hän. Jalka meni poikki. Hänen täytyi jäädä makaamaan 4 viikoksi epäsiistin majatalon sänkyyn, huoneeseen, jossa kaikki matkustajat

käivivät edestakaisin. Silloinkin oli Lönnrot tyytyväinen ja iloinen. Sairaana maatessaan kirjoitti hän uusia, kauniita virsiä virsikirjaan.

Kun hän vähän parani vietiin hänet Loimaan pappilaan, jossa makasi sairaana vielä pitkän ajan. Sitten parani jalka aivan terveeksi.

Me ihmettelemme Lönnrotin suurta työkykyä ja tyytyväistä mieltä. Mutta tyytyväinen mieli olikin seuraus hänen hyödyllisestä, ahkerasta työstään. Hänen työkykynsä ja tyytyväinen mielsensä eivät loppuneet vaikka hänellä oli Sammatissa vanhuuden päivinään monta suruakin kestettävänä. Vuonna 1868 kuoli hänen puolisonsa. Lönnrot itse oli epäkäytännöllinen. Hän ei osannut järjestää eikä hoitaa talouttaan. Tyttäret olivat vielä nuoret. He kävivät koulua Helsingissä. Sentähden otettiin taloudenhoitajattareksi Lönnrotin veljen tytär. Näin sai hän rauhassa kirjoitella kirjojaan. Uusia suruja tuli perheeseen. V. 1874 kuoli hänen tyttärensä *Maria*, v. 1876 kuoli toinen tytär *Eliina* ja v. 1879 kolmaskin, *Tekla*. He sortuivat kaikki rintatautiin. Ainoastaan yksi tytär, *Iida* jäi eloon. Hän kuoli vasta v. 1915 kaukan kotimaastaan Italiassa, johon hän jo nuorena, isän kuoltua muutti asumaan. Tyytyväisenä Jumalan tahtoon ja nöyrällä kärsivällisyydellä kantoi Lönnrot kaikki nämät kovat surut. Hän sanoi: on turvallista tietää, että he menivät pois ennen minua. Vaimovainajansa muistoksi lahjotti hän rahaa kansakoulun perustamiseksi Sammattiin. Tyttärensä *Marian* kuoltua lahjotti hän rahaa kansakoulurakennuksen laajentamiseksi. *Eliinan* kuoltua antoi hän rahaa Sammatin köyhille ja kirkolle. *Teklan* kuoltua lahjotti hän alttaritaulun Sammatin kirkkoon.

Jatketaan.

Pastori J. G. Malmer 50 vuotias.

50 vuotta täytti kesäkuun 17 p:nä Ruotsin ensimmäinen k.m. matkapappi, pastori *J. G. Malmer* Lundissa. Hänen nimensä on tunnettu laajoissa kuuromykkäpiireissä kaikissa pohjoismaissa. Suommessakin on hänellä monta tuttavaa ja ystävää. Monet Suomen k.m. ovat nähneet hänet pohjoismaisissa k.m. yleisissä kokouksissa. Onpa hän käynyt Suommessakin kesällä 1912 pohjoismaisessa aisti-viialiskoulujen opettajain kokouksessa, jolloin hän matkusteli maassamme käyden aina Pieksämäellä, Kuopiossa ja Savonlinnassa asti y.m.

Kotimaassaan Ruotsissa pastori Malmer on kunnioitettu ja rakastettu k.m. piireissä harvinaisen tarmokkaana, väsymättömänä ja lämminsydämisenä kuuromykkäin ystävänä. Harva kuuleva henkilö on niin kokonaan antautunut työhön kuurojen hyväksi kuin hän. Päätäväisen ja voimakkaan luonteensa koko lujudella on hän käynyt tehtävänsä. Ja hänen työstään on kasvanut runsaasti hedelmää Ruotsin kuuromykille. Hän on opetta-

jana Lundin k.m. koulussa, laajan piirinsä k.m. matkapappina ja kirjailijana saanut luoda paljon valoa k.m. elämään sekä voinut tehdä tunnetuksi k.m. asioita kuuleville. Laajoilla opintoretkillä ulkomaille Saksaan, Tanskaan, Norjaan y.m. on hän syvällisesti perehtynyt toimeensa, johon hän ryhtyi v. 1906. — Hänen harrastuksensa on ulottunut Suomeenkin. Hyvin hän tuntee meikäläisiä oloja sillä hän lukee meidän ruotsinkielistä kuuromykkäin lehteämme ja on kirjeenvaihdossa meikäläisten johtomiesten kanssa. Alusta alkain on hän levittänyt joululehteämme Ruotsissa huomattavat määrät. Ja Frans Leijonia on hän avustanut tuntuvasti. Hän kustansi ja myi Ruotsissa F. Leijonin elämäkertakirjasta, josta saatiin 5,000 mk. oman kodin hankkimiseksi sokealle kuuromykälle Leijonille. Myöhemmin vielä on hän koonnut rahaa samaan tarkoitukseen, niin että F. Leijonin oma koti rahastossa nyt on yhteensä jo 5,734 mk. — Pyydämme lausua parhaimmat onnittelemme tarmokkaalle ja innokkaalle k.m. ystävälle 50 vuotispäivän johdosta. Vielä voimme mainita, että pastori Malmerin puoliso on omaa sukua Schlüter, jolla on paljon sukulaisia Suomessa.

Aukusti Ala-Pärri.

Teiskossa kuoli tammik. 12 p:nä 1925 k.m. vanhus, talonisäntä *Aukusti Ala-Pärri* 87 v. vanhana. Aukusti oli syntynyt Teiskosta Kavonpään piireissä torpassa 11. XII. 1838 ja lienee ollut kuuro jo syntyessään. Hänellä oli 10 vuotta vanhempi kuuromykkä sisarkin, joka kuoli jo aikoja sitten. V. 1864 r. IX. lähetettiin Aukusti äskettäin perustettuun Turun k.m. kouluun. Siellä oli hän vain yhden lukuvuoden. Koulusta päästettiin hänet

Aukusti Ala-Pärri talonsa edustalla.

Tietoja Suomen kuuromykistä.

Kuuromykkä on sellainen ihminen, jolta puuttuu kuulo- ja puhekyky. Hän on joko syntynyt maailmaan kuurona, tahi myöhemmin taudin tahi tapaturman johdosta menettänyt kuulokykynsä. Kuuroksi tultuaan ei hän ole voinut oppia puhumaan, tahi on hän unohtanut jo ennen omistamansa puhekyvyn, vaikka puhe-elimet muutoin hänellä saattavat olla aivan terveet. Kuumetaudit, tulirokko, tuhkarokko jälkitauteineen y. m. sairaudet useimmin riistävät lapsilta kuulon. Synnynäinen kuurous johtuu perinnöllisyydestä. Kysymyksessä olevan henkilön esivanhemmissa on ollut joko kuuroutta tahi muita sairaloisuuksia, jotka myöhemmissä polvissa esiintyvät m. m. kuuromykkyytinä. Sitä osoittaa sekin, että samojen, terveistösten vanhempien lapsista ovat joko kaikki tahi useimmat kuuroja. Meillä Suomessakin on useita perheitä, joitten lapsissa on 7, 5, 4, 3 kuuromykkää, vaikka isä ja äiti ovat terveitä. Mutta toiselta puolelta ei kuuromykkyys periä vanhemmista lapsiin. Sillä kuuromykkä-parikunnille syntyy miltei poikkeuksetta kuulevia lapsia.

Kuuromykkiä tavataan useimmin vähempivaraisten kansan keskuudessa. Siellä on lastenhoito yleensä ja varsinkin sairaustapauksissa huonompi. On havaittu, että maissa, missä kohonneen sivistyksen ohessa terveydenhoito ja terveydelliset olosuhteet yleensäkin ovat parantuneet, kuuromykkien lukumäärä vähenee. Toivottavasti meilläkin Suomessa niin on käypä, vaikka tähänastiset havainnot eivät vielä sitä todista.

Entisaikoina oli kuuromykkäin asema yhteiskunnassa säälittävä. Usein kohdeltiin heitä raa'asti. Arveltiin heitä usein mielipuoliksi. Työtä heillä teetettiin ja ravintoa annettiin. Kesti vuosisatoja ennenkuin kristittyjen kansojenkaan keskuudessa ruvettiin kiinnittämään huomiota kuuromykkien tilaan sekä ryhdyttiin toimenpiteisiin heidän kohottamiseksi ihmisarvoon ja -oikeuksiin, joten yhteiskunta heistäkin saisi hyödyllisiä jäseniä. Vanhat asiakirjat kertovat, miten siellä täällä, esim. luostarien muurien sisällä, tahi ylhäisten palatseissa, joitakin yrityksiä tehtiin yksityisten kuuromykkäin opettamiseksi. Jokunen lääkäri, pappi tahi opettaja kiinnitti huomionsa heihin. Mutta varsinainen kuuromykkäin koulu saatiin pystyyn vasta v. 1760 Pariisissa. Sen perusti katolinen pappi *de L'Épée*.

Sattumalta tutustui hän tuossa suuressa maailman kaupungissa erääseen varattomaan leskivaimoon, jolla oli kaksi kuuromykkä-tyttöä. Noitten kovaosaisten lasten näkeminen liikutti nuoren pastorin mieltä siihen määrin, ettei hän päässyt rauhaan, ennenkuin päätti ottaa heidät kasvattaakseen ja opettaakseen. Monien kokeilujen perästä keksikin hän keinon, millä päästä holhokkiensa sielunelämään käsiksi, tavan, millä heitä kielen avulla opettaa.

Huhu pastori *de L'Épée*n toiminnasta levisi Pa-

pois jo 27. V. 1865. Kotiin päästyään ryhtyi hän ahkeraan työhön isänsä kotitorpassa. Isän kuoltua jäi torppa Aukustille. V. 1866 meni hän naimisiin palvelijattaren Eriika Juhontyttären kanssa, joka oli kuuleva. Yhdessä he tekivät ahkerasti työtä ja elivät säästävästi torpassaan. Mutta jo v. 1875 osti Aukusti oman talon, manttaalain suuruisen Ala-Pärriin tilan Teiskon Kämmentiemeltä, jonne perheineen muutti. Lapsia syntyi perheeseen yhteensä 8, kaikki terveitä, kuulevia. Tässä omassa talossaan työskenteli ja eleli Aukusti perheineen vuosikymmeniä. Viimeisinä vuosina antoi hän talon pojalleen ja eli itse »vaarina» omaa hiljaista elämänsä kalastaen kesällä ja pikku askareita suoritellen. Vaimo kuoli jo v. 1913. Oikea suomalainen »sisu» asui Aukustissa. Sitkeällä, väsymättömällä, rehellisellä työllä ponnisteli hän eteenpäin köyhästä torpanlapsesta vakavaraiseksi talonmestajaksi, kasvatti suuren lapsiläumansa kunnan ihmisiksi, voitti vaikeudet, joita kuuromykkyys hänelle tuotti. Ja rauhallisena omassa kodissaan ummisti hän silmänsä viimeiseen uneen lastensa hoitamana ja siunaamana. Sellaisen miehen muistoa on kunnioitettava.

Aukusti Ala-Pärriin talo Teiskossa.

riisiin. Yhä useampia kuuromykkä-lapsia tuotiin hänen opetettavikseen. Kaikki otettiin vastaan, varsinkin köyhien vanhempien lapset. Vihdoin antautui pastori de L'Epee kokonaan kuuromykkäin opetukseen uhraten siihen m.m. koko suurehkon omaisuutensa.

De L'Epeen maine levisi ulkomaillekin. Vieraitten maitten hallitsijatkin kiinnostivat huomionsa hänen uranuurtaja-työhönsä. He pyysivät häntä tulemaan järjestämään kuuromykkäin opetusta maihinsa. Asiasta innostuneet henkilöt Euroopan eri kulmilta saapuivat de L'Epeen luo Pariisiin perehtyäkseen kuuromykkäin opetukseen. Näin kylvi hän kuuromykkäin opetuksen pienen ensi siemenen. Siitä kasvoi monihaaraainen puu, jonka siunausta tuottavat haarat leviävät vähitellen yli maan piirin.

Henkisessä pimeydessä ja unhoitettuina kituen elivät meidänkin kaukaisen ja kylmän maamme kuuromykät aina viime vuosisadan loppupuolelle saakka. Sattuipa silloin erään varakkaan ja sivistyneen perheen lapsi tulemaan kuuromykkäksi. Tämän lapsen nimi oli *Carl Oskar Malm*, sotakamreerin poika Porvoosta. Lapsi syntyi 12. II. 1826 ja jonkun ajan kuluttua havaittiin hänen olevan kuuron. Se oli raskas isku vanhemmille, sillä niihin aikoihin ei meillä vielä uneksittukaan kuuromykkäin opetuksesta. Tosin kyllä suomalainen salpietarilaitosten tarkastaja *Abraham Argillander* (s. 1722, kuoli v. 1800 Mäntyharjulla) opetti kuuromykkäin lankonsa sekä puhunaan, lukemaan että kirjoittamaan, jopa kyhäsi opetusmenettelystään kirjaseinkin. Mutta se oli ainoanlaatuinen yksityistapaus. Kouluikään kasvaneen *Carl Oskar Malmin* lähettivät hänen vanhempansa v. 1834 Tukholman lähellä sijaitsevaan, *Per Aron Borgin* v. 1808 perustamaan kuuromykkäin kouluun. 11 vuotta kävi hän koulua Mannillassa. Tämä harvinaisen etevillä luonnonlahjoilla varustettu nuori kuuromykkä palasi koulunsa läpikäytyään kotiansa Porvooseen v. 1845. Vanhemmilleen toi hän nähtäväksi parhaimman päästötodistuksen, minkä siihen saakka yksikään oppilas siitä koulusta oli saanut.

C. O. Malm on siis ensimmäinen varsinaista kouluopetusta saanut suomalainen kuuromykkä. Kotiin päästyään rupesi hänen tuntoaan kolkuttamaan kotimaansa toisten kovaosaisten kohtalotoverien häitä. Hän aavisti Suomen salojen kätköissä asustavan kenties tuhansia kuuromyksiä unhotettuina, tietämättömyyden yössä, vailla ihmisoikeuksia. Sydämen ääni kehoitti häntä heitä auttamaan.

Jalomielisen isänsä suostumuksella otti C. O. Malm syysk. 16 p. 1846 kotiinsa kolme kuuromykkä-oppilasta. Sitä ennen oli hän kuitenkin jo ollut kotiopettajana erään oppilaansa, rovasti Sirenin pojan kodissa Koiviston pitäjässä.

Näin alkoi kuuromykkäin opetus meillä pienestä, vaatimattomasta yrityksestä. Yksityiskouluun ylläpiti Malm Porvoossa 13 vuotta, vuoteen 1859

saakka. Viime vuosinaan oli se valtiolta saanut 200 ruplan suuruisen apurahan vuosittain.

Tuona aikana ennätti tämä pieni oppilaitos levittää tiedon valoa monen kuuromyksen henkisesti pimeään elämään. Laajemminkin piireissä kiinnitettiin siihen huomiota. Se sai monta vaikutusvaltaista ystävää, jotka rupesivat viemään kuuromykkäin opetusaatetta eteenpäin.

Kuuromykkäin opetustarve ruvettiin käsittämään yhä enemmän. Asiaa harrastavista piireistä lähetettiin vihdoin anomus hallitukselle, että valtion toimesta perustettaisiin oppilaitos maamme kuuromyksille. Siihen suostuttiinkin. Ensimmäinen valtion ylläpitämä kuuromykkäinkoulu avattiin *Turussu* 20. I. 1860. Koulun johtajaksi kutsuttiin C. O. Malmin veli, tuomari *G. E. Malm* ja opettajaksi C. O. Malm itse. Ainoastaan 3 vuotta sai hän toimia rakkaassa opetustoimessaan. Parhaissa miehuutensa voimissa 37 vuotiaana kuoli hän 8. VI. 1863. Hänen työnsä monivuotiseksi jatkajaksi sekä koulun johtajaksi tuli pastori, sittemmin Porvoon hiippak. piispa *K. H. Alopæus*.

Pian tulvi Turun kouluun oppilaita enemmän kuin tilaa oli. Heräsi uusien kuuromykkäinkoulujen perustamiskysymys. Piispa Alopæus-vainajan merkitys maamme kuuromykkäin opetuksen alalla, kuten kuuromykkäin asian tunnetuksi tekemisessä yleensä, on ollut varsin tärkeä ja kauastähtäävä. Kuuromykkäin asia oli alati hänen sydämellään. Hänen tarkka silmänsä keksi monia uusia, sopivia, sivistyneitä ja kristillismielisiä opettajakykyjä kouluihin. Hänen kehoituksestaan moni lämminsydäminen nainen ja mies antautui tälle oudolle opettaja-alalle. Sellainen oli m.m. rovastin tytär, neiti *Anna Heikel*, joka v. 1861 avasi uuden kuuromykkäinkoulun *Pietarsaaren* pappilassa. Vuonna 1862 avattiin vielä uusi koulu *Kuopiossa*. Vuosien vierieissä on kuuromykkäin opetustoimi maassamme laajentunut ja kehittynyt niin, että meillä nykyisin on, paitsi yllämainittuja *Porvoon*, *Turun*, *Pietarsaaren* ja *Kuopion* kouluja, myöskin valtion oppilaitoksia kuuromyksiä varten *Mikkelissä*, *Jyväskylässä*, *Oulussa*.

Kuuromykkä-lasten toimittamisesta näihin kouluun sananen. On välttämätöntä, että vanhemmat ryhtyvät kuuromykkä-lapsensa kouluunsaattamispuuhun lapsen ollessa 7—8 vuoden vanha. Siihen velvoittaa oppivelvollisuuslakikin. Jos vanhemmilla itsellään ei siihen ole halua, kykyä eikä varoja, on asiaan puututtava seurakunnan papiston tai kunnan viranomaisten. Sekä lapsen oman, että vanhempain ja yhteiskunnan edun kannalta on aivan välttämätöntä toimittaa lapsi koulutielelle juuri tuossa iässä ollen. Hakupapereihin liitetään: *lapsen papinkirja*, *lääkärintodistus* sekä *maksusitoumus* joko vanhempien tai kunnan viranomaisten puolelta. Nämä hakemukset lähetetään joko *Turun*, *Kuopion* tai *Oulun* kuuromykkäinkoulun johtajalle, jos lapsi on suomenkielisestä kodista. Ruotsinkielisten vanhempain lapset ilmoitetaan samalla

tavalla *Porvoon* koulun johtajalle. Koulujen johtajat ilmoittavat vanhemmille tahi viranomaisille aikanaan, milloin lapsi kouluun otetaan y. m. seikoista. Uusia oppilaita otetaan näet kouluihin nykyään vain *joka toinen vuosi* syyskuun 1 p:nä. Asianomainen koulunjohtaja ilmoittaa aikoinaan, minä päivänä lapsi on tuotava lähimmälle rautatien asemalle, josta koulun lähettämä saattaja hänet noutaa koulukaupunkiin vietäväksi yhdessä toisten oppilasten kanssa. Oppilaalla tulee olla omat vaatteet ja jalkineet. Mutta asunnon, ruuan, hoidon, puhtauden ja opetuksen saa oppilas koulun puolesta ilman, että vanhempien siitä tarvitsee huolehtia. Vuosimaksu kaikesta tästä, sekä hoidosta että opetuksesta on vain 200 mk. vuodessa. Varattomat oppilaat voivat varattomuuden todistuksen nojalla saada alennusta vuosimaksusta. Mutta kuntain velvollisuus on kustantaa köyhäin kuuromykkä-lasten koulumaksut kun vain vanhemmat, papisto tahi joku muu henkilö siitä kunnan viranomaisia huomauttaa. Valtiolta saavat kuuromykkä-lapset ja heidän saattajansa koulu-aikanaan vapaat matkat rautateillä lähimmältä asemalta koulukaupunkiin edestakaisin. Ja koulun puolesta lähetetään saattajat oppilaita noutamaan ja saattamaan. Lukuvuosi kuuromykkäin kouluissa on sama kuin muissakin valtion kouluissa. Syyslukausi kestää syyskuun 1 p:stä joulukuun 20 päivään, kevätlukausi tammikuun 14 p:stä toukokuun loppuun. Jouluj- ja kesälomansa saavat oppilaat viettää vapaasti kodeissaan.

Yllämainittuihin Turun, Kuopion, Oulun ja Porvoon kouluihin otetaan noin 8—10 vuoden ikäisiä lapsia, hätätilassa vielä 11—12 vuotisikiäkin. Näissä kouluissa oppivat oppilaat puhumaan suulla ääneensä sekä huomaamaan heitä puhuttelevan henkilön suunliikkeistä, mitä tämä heille puhuu. Sanomattakin on selvä, mikä hyöty tästä taidosta kuuromykkille on. Tätenhän he suuressa määrin pääsevät eristetystä asemastaan kodissa ja yhteiskunnassa. Kaksi vuotta kouluun tultuaan ovat he koeoppilaina. Sinä aikana saavat he asua koulujen yhteydessä toimivissa asumalaitoksissa, joissa heidän kasvatustaan ja kehitystään valvoo johtajatar ja hoitajattaret. Jos huomataan, että oppilas tuona aikana ei opi puhumaan; jos hänellä siis kuurouden lisäksi on vikoja puhe-elimissäkin, tahi jos hän muutoin on heikkolahjainen, niin että häntä olisi vaikea toisten parempilahjaisten toverien kanssa yhdessä opettaa, niin siirretään tuollainen oppilas kahden koevuoden kuluttua »puhekouluista» *Mikkelin* kuuromykkäinkouluun. Mikkelin kouluun ei siis oteta oppilaita suoraan kodeista. Vaan lähetetään sinne puhekouluista heikompilahjaisia sekä puhumaan kykenemättömiä lapsia, joita siellä opetetaan sekä kirjoituksen että sormiaakkosten avulla. Kuitenkin on Mikkelin koulussakin »puheosastokin», jolla näitä heikkokykyisiäkin vielä koetetaan opettaa ääneensä puhumaan sekä huulilta puhetta huomaamaan. Puhekouluihin jääneet oppilaat käyvät koulua

yhteensä 8 vuotta, samoin Mikkelinkin koulun oppilaat 2 koevuotensa lisäksi vielä 6 vuotta. Tuona aikana opetetaan heille osapuulle kansakoulun oppimäärä joskin supistettuna oppilaitten kyvyn mukaan. Sen lisäksi annetaan runsaasti opetusta käsitöissä, jotta valmistuisi hyvä pohja oppilasten vastaiselle kehitykselle elämäntehtäviinsä.

Jyväskylän kuuromykkäin kouluun otetaan 18 vuotta täyttäneitä sekä erityisellä luvalla nuorempiakin kuuromykkäitä, joitten koulunkäynti huomattavalla iällä syystä tahi toisesta on jäänyt alullepanematta. Koulu-aika siellä on vain 4-vuotinen. Tuohon ikään päästyään ei kuuromykkä enää voi oppia puhumaan puhe-elimien kangistuunisen vuoksi. Siksi opetetaan *Jyväskylän* koulussa oppilaita kirjoituksen, sormiaakkosten ja viittomien avulla. Ruotsinkielisiä yli-ikäisiä kuuromykkäitä varten on koulu *Pietarsaaressa*, johon myöskin *Porvoon* koulusta koevuotensa päätyttyä siirretään heikompikykyiset oppilaat. jatketaan.

Uskollinen rakkaus.

(Suomennos Ruotsin k. m. lehdestä.)

Toverini tuli sisään huoneeseeni hätäisenä, punnottavin poskin. Hänellä oli niin kiire, ettei hän muistanut tervehtiä minua.

„Voitko sinä toimittaa minulle nyt heti kamarin ja keittiön, tahi kaksi kamaria ja keittiön?“ kysyi hän hengästyneenä.

„No, mikä hätä sinulla nyt on? Sinullahan on hyvä kortteeri mestarin luona“ viittasin minä hänelle.

„Minä menen naimisiin nyt pian“, vastasi hän ja hänen viittomansa olivat kovin vilkkaat.

„Ei suinkaan naimisiinmenolla nyt niin kiire ole“, koetin minä sanoa. „Tehän olette vielä niin nuoria molemmatkin.“

„Kiire on“ vastasi hän. „Tyttö on niin sievä ja kaunis, minä en voi enää odottaa.“

„Elä nyt hätäile, eläkä turhia kiirehdi. Tee ensin työtä, ansaitse rahaa, säästä, niin että voit perustaa oman kodin ja hankkia, mitä siihen tarvitaan. Se on parempi ja hausempi“, sanoin minä.

„Sinä et varmaankaan ole milloinkaan rakastunut“ vastasi toverini katsoen säälieni minua. „Sinä et siis ymmärrä tätä asiaa. Ei voi odottaa kun on oikein rakastunut“, jatkoi hän ja painoi kädellään kovasti sydäntään.

Pyysin toveriani istumaan ja kerroin hänelle seuraavan kertomuksen:

— „Oli kerran nuori, rakastunut pari, poika ja tyttö, jotka olivat niin rakkautensa vallassa, etteivät joutaneet syömään, ei nukkumaan, eikä työtä tekemään. Heidän piti vain aina olla toistensa luona puhumassa tuosta suuresta, kuumasta rak-

kaudestaan. Sulhanen sanoi morsiamelleen: Sinä olet niin sievä, että tahtoisin syödä sinut!

He menivät pian naimisiin. Päivät kuluivat ja rakkaus kylmeni. Vähitellen väsyivät ja kyllästyivät he niin toisiinsa, etteivät viitsineet olla toinen toisensa seurassa. Ja siihen loppui heidän liian kuuma ja hellä rakkautensa liian pian. Tämä on opettavainen kertomus" sanoin minä.

"Sinä olet niin tyhmä, ettei sinun kanssa voi puhuakaan" sanoi loukkaantunut toverini ja meni pois. Seuraavalla junalla matkusti hän morsiamensa luo. He menivät kihloihin. Mutta heidän ei tarvinnut vuokrata huoneustoa eikä mennä vihille. Sillä muutaman viikon perästä heidän kuuma rakkautensa kylmeni ja sammui. He erosivat eikä naimisiin menosta tullut mitään.

Joitakuuta päiviä sitten kävin erään vanhan kuuromykkäperheen kodissa. Siellä muistui mieleeni tuo äskenmainitsemani rakastunut k.m. toverini sekä hänen hehkuvan kuuma rakkautensa, joka niin pian loppui. Täällä, tämän k.m. perheen luona näin kuinka uskollinen, kestävä rakkaus synnyttää tosi onnea.

Tämä vanha k.m. mies oli pienviljelijä ja suutari. Vaimo hoiti kotia erinomaisen hyvin, vaikka toinen käsivartensa olikin kipeä. Molemmat olivat he kovin ahkerat ja hauskat. Mies oli lukenut paljon ja hänellä oli paljon tietoja monista asioista. Hän kertoi viittomalla vaimolleen usein, mitä oli kirjoista lukenut. He olivat säilyttäneet nuoruutensa rakkauden vaikka olivat 60 vuotiaita jo. He auttoivat toisiaan, kiittivät toisiaan ja taputtelivat toinen toisiaan hyväntuulisesti. Jos vaimo oli heikko, niin ettei jaksanut lähteä naapuriin vieraisille tahi kuuromykkäin kokoukseen, niin jäi mieskin kotiin vaimonsa seuraksi. Heillä oli niin hauska olla yhdessä. Heidän kotinsa oli rauhallinen. Siellä oli minunkin niin hyvä olla. Oli hauska nähdä kuinka kaunista heidän keskinäinen rakkautensa oli. Se rakkaus oli tyyni ja luotettava. Se oli kestänyt monet koetukset pitkän yhdyselämän läpi. Kaikki, jotka heidän luokseen tulivat tunsivat viihtyvänsä heidän luonaan.

Tämän olen kertonut opiksi kaikille nuorille, jotka aikovat mennä avioliittoon, mutta varsinkin niille, jotka sairastavat liian kuumaa rakkauten-tautia.

B. G. W—r.

Tietoja kotimaasta.

— Kirje Sodankylästä. Sydämelliset terveiset oppettajille ja toverioppilaille minulta, Liisa Puolankanaholta. Minä olin Oulun kuuromykkäinkoulun entinen oppilas ja minä olen mennyt naimisiin kuulevan miehen, Eino Jurvakaisen kanssa. Mieheni Eino on kotoisin Iistä. Meillä on 1 tyttölapsi, 5 vuotta vanha, jonka nimi on Kerttu. Pikku Kerttu on oikein kiilti ja viisas lapsi. Minä kiitän Jumalaa, että Jumala antaa lapselleni viisautta. No

Numerot 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8.

niin, rakkaat oppilaat ja opettajat, että tunneteko te minua, Liisaa? — — — Minä olen oppinut itse ompelemaan tällaisia lapinussia, kun kuvassa näkyy. Jos opettaja hyvä tahi muutkin haluaa, niin ottaa minulta mallit ja hintaluettelon ja näyttää oppilaillekin. Nämä lapinussit ovat kauniita. Niitä on viety aina ulkomaille saakka ja tänne kotimaahan on paljon ostettu, aina Helsinkiin asti. Jos rakas opettaja ja toisetkin olisivat niin hyviä, että ottaisivat tästä kuvasta numerot ja tilaisivat niiden numerojen jälkeen, että osaan tehdä haluamanne lapinussit tai käsilaukkulapinussit tai kaulassa kannettavat lapinussit. Nämä pussit ovat kyllä lapinmallia, mutta kaikki lappalaiset kovin rakastavat kaunista ja siksi pussitkin ovat kauniita ja haluttuja sinne etelän maillekin. — Nyt lopetan ja toivotan rakkaille opettajille ja toverioppilaille Herran siunausta.

Täällä meillä on postipysäkki, kievari ja myöskin sotilasrajavartiosto, jossa asuvat sotilaat.

Minä olen nyt Vuotson postipysäkin postinhoitaja ja kievarinhoitaja.

Sydämellisesti tervehtäen Liisa Jurvakainen, Sodankylä, Vuotson p. p.

— Poikain urheilumerkin saivat lukuvuoden päättäjissä seuraavat Turun kuuromykkäinkoulun oppilaat: Erkki Aalto, Sulo Blåberg, Leo Luoto, Yrjö Manninen, Olavi Merikallio, Arne Nikula, Paavo Palmu, Armas Sainio, Väinö Suvitie ja Kusti Tikkanen. — Hyvää jatkoa pojat!

— Lahja Frans Leijonille. Eräs k.m. ompeluseura Ruotsissa lähetti pastori J. G. Malmerin kautta Frans Leijonin "rakennusrahastoon" lahjaksi 112 mk. viime keväänä.

— Kuuromykkäin kouluissa Suomessa oli viime syyslukukauden lopussa seuraava määrä oppilaita: Kuopion k.m. koulussa 124, Turun 103, Oulun 89, Porvoon (ruotsal.) 42, Mikkelin 63, Jyväskylän 68 ja Pietarsaaren (ruotsal.) 12 oppilasta, yhteensä 501 oppilasta.

— Turun kuuromykkäinkoulusta päästettiin viime keväänä seuraavat oppilaat: Aukusti Numminen Kalvolasta, Aili Papinen Pirkkalasta ja Uno Saarinen Hollollasta. Mainitut oppilaat kielitaitoisina ehtivät suorittaa koulun oppimäärän kolmessa vuodessa. Kouluaijana osoittamansa erittäin kiitettävän käytöksensä ja ahkeruutensa tunnustukseksi sai kukin lukuvuoden lopettajaisissa 200 markan kehoituspalkkion sekä sen lisäksi opettajatar Anna Nyströmiltä kukin 50 markkaa. Sillä tavalla hyvä käytös ja ahkeruus saavat tunnustuksen. Rippikoulun heille piti past. K. A. Nyman ja laskettiin heidät H. P. Ehtoolliselle toukok. 24 päivänä.

— 50 vuotta täytti toukokuun 27 p:nä Turun kuuromykkäinkoulun lääkäri, rohtori Alarik Hartman. Tai-

dolla ja suurella huolellisuudella, ollen aina erittäin ystävällinen, on tri Hartman oppilaiden moninaiset kivut ja vaivat hyvin parantanut, ajokset leikannut, haavat ommellut. Ystävällistä lääkäriään muisti kuuromyökkäinkoulu tänä merkkipäivänä. Kaksi korkeimman luokan oppilasta, Uno Saarinen ja Kaisa Jokinen, vei kauniin kukan ohella juhlivalle koulun kiitollisten oppilaiden sydämeliset onnitukset.

— **Kuolleita.** Kurun pitäjässä on viime vuosina kuollut seuraavat kuuromykkät: *Otto Ketola* kuoli 16. 9. 1920 iäki 50 vuoden vanhana, *Aleksi Iso-Mustajärvi* kuoli 5. 1. 1924 44 v. vanhana ja *Kaarlo Alanen* 13. 2. 1925 kuoli 56 v. vanhana. Ketola ja Alanen olivat käyneet k.m. koulua Turussa, Iso-Mustajärvi Jyväskylässä.

— **Serafia Kuusiston** maallinen tomu kätettiin haudan lepoon Ylistaron hautausmaahan toukok. 15 p:nä 1925. Sukulaisten ja k.m. toverien saattamana. Ruumiinsiunauksen toimitti Ylistaron kirkkoherra, rovasti Heikinheimo. Haudan umpeen luotua veisattiin vielä hengellinen virsi. Sen jälkeen palattiin vainajan kotiin hänen muistoaan viettämään. Mainittakoon tässä vielä, että tämä vainaja oli uskonnollismielinen henkilö. Hän mielellään luki uskonnollista kirjaa. Vähän ennen kuolemaa hän puhui kuinka on ihanaa päästä täältä katoavasta maailmasta ikuisen, uuteen elämään taivaaseen Jumalan luota.

— **Aleksanteri Murtoniemen** hukkumisesta Päijänteen jähin viime huhtikuussa kerrottiin lehtemme viime numerossa. Helluntaina löysi eräs kalastaja hänen ruumiinsa erään saaren rannasta Ruumis, joka oli paljon muuttunut, otettiin ylös ja vietiin kotipitäjään Pohjanmaalle haudattavaksi.

— **Lahjoja Ävikin sähköistämiseksi:** Elfrida ja Väinö Rantanen Helsingistä lahjoittivat pikku lapsensa kastetilaisuudessa 30 mk, Petter E. Lindroos Porvoosta 10 mk, Lovisan kuuromykkät jumalanpalveluksessaan 90 mk. Siemens & Schuckertin liike kaikki tarvittavat lamput, rouva Dahlin 100 mk ja rouva Petterson 50 mk.

Nikkarilan Kuurom. tyttöjen Talousskouluun

otetaan uusia oppilaita tulevan *marraskuun 1 p:nä*. Oppiaika kestää 2 vuotta. Opetus on sekä käytännöllistä että tietopuolista. Oppilaat saavat koululta vapaan opetuksen ja täysihoidon sekä vaate- tusavustusta ja vapaat koulumatkat rautateillä.

Oppilaaksi pyrkijän on lähetettävä itsensä kirjoittaman hakemuksen mukana:

- 1:si oikeaksi todistettu jäljennös kuurom. koulun päästötodistuksesta,
- 2:si papintodistus,
- 3:si lääkärintodistus ja
- 4:si vanhempain tai holhoojan lupatodistus, jos hakija on alaikäinen.

Hakijan tulee olla täyttänyt 17 vuotta.

Nikkarilan Talousskoulun entisiä oppilaita otetaan 1 vuoden kestäväälle

jatkokurssille.

Pääsyä varten tarvitaan ainoastaan hakemus, jossa on ilmoitettava mitä talouden aloja (korkeintaan 2) hakija haluaa opiskella. Neuvoja oppialojen valinnassa annetaan koulun puolesta tiedustelevilla.

Jatkokurssin oppilailta on kaikki samat edut kuin muillakin oppilailta, jota paitsi heille jaetaan kuuromykkäin pientä ahkeruuspalkkioita rahassa.

Hakemukset lähetetään osotteella: Kuurom. Talousskoulu, Pieksämäki, Nikkarila.

KUTSUMUS

Täten kutsutaan Turun ja sen ympäristön kuuromykkä esitelmäpäiville, jotka pidetään Turun kuuromykkäin yhdistyksessä ensi syyskuun 19, 20 ja 21 p:nä. Esitelmäpäivillä on joukko esitelmiä ja opintomatka sekä Turun kuuromykkäin raittiusyhdistyksen 20-vuotisjuhla.

Tervetuloa!

Turussa 30 p:nä toukokuuta 1925.

Turun K.m. yhdistyksen Johtokunnan puolesta:

J. K. Palomaa.

ESITELMÄPÄIVILLE

kutsuu Tampereen Kuuromykkäin yhdistys Tampereen ja sen ympäristön kuuromykkät Tampereella ensi syyskuun 26–27 p:nä 1925. Esitelmäpäivät aloitetaan lauantaina syysk. 26 p:nä klo 5 i.p. Johanneksen kansakoululla.

Luennoitsijoina on päätetty pyytää esiintymään rouva Elma Ignatiusta Helsingistä, pastori K. A. Nymania Vaasasta ja liiton pääsihteeri pastori H. Nybergiä Helsingistä. Heidän kauttaan toivoo yhdistys esitelmäpäivät muodostuvan erikoisen arvokkaiksi tilaisuuksiksi. Tampereella ja ympäristössä asuvat kuuromykkät ovat tervetulleita.

Johtokunta.

Kuuromykkän palvelijattaren

haluaisi eräs insinöörin perhe, jossa on kolme pientä tyttöä. Perhe asuu Räckhalsissa.

Lähempiä tietoja antaa

rva Hilda Pihkala
os. Räckhalsin pysäkki.

Kunnollinen, kaikkiin taloudessa esiintyviin tehtäviin totunut ja hyvät todistukset omaava

KEITTÄJÄTÄR

haluan heti paikkaa. Palkkatarjoukset olisi lähetettävä osotteella „KUURO PALVELIJA“, Sulkava, Kammola.

Murhemielin ilmoitan, että Herra kaikkivii-
saudellaan näki hyväksi pois kutsua rakkaan
puolisoni

Serafia Kuusiston

Omaa sukua Saari,

joka keuhkotautia sairastettuaan rauhallisesti
vaipui kuoleman uneen kodissaan Ylistaron
Tiilitehtaalla toukok. 10 p:nä 1925, 46 v.
10 p. vanhana. Suruksi minulle sekä k.m.
tovereille.

Oskari Kuusisto.